

NATIONAL SENIOR CERTIFICATE EXAMINATION
NOVEMBER 2019

SESOTHO PUO YA PELE YA TLATSETSO: PAMPIRI YA II
SESOTHO FIRST ADDITIONAL LANGUAGE: PAPER II

MARKING GUIDELINES

Nako: Dihora tse 2½

Matshwao: 100

These marking guidelines are prepared for use by examiners and sub-examiners, all of whom are required to attend a standardisation meeting to ensure that the guidelines are consistently interpreted and applied in the marking of candidates' scripts.

The IEB will not enter into any discussions or correspondence about any marking guidelines. It is acknowledged that there may be different views about some matters of emphasis or detail in the guidelines. It is also recognised that, without the benefit of attendance at a standardisation meeting, there may be different interpretations of the application of the marking guidelines.

KAROLO A DINGOLWA

POTSO YA 1 MME – N. P. MAAKE

- 1.1 Ke Mme, o ne a ilo batla monna wa hae.
- 1.2 Tjhee, hobane hang ha a eellwa mosa le lerato la Mmatebo a nka qeto ya ho fetola maikutlo a hae. / Kgotso eo a e boneng e rena lapeng lena ya etsa hore a sitwe ho bua se mo tlisitseng moo.
- 1.3 Nka be ke ile ka ithlalosa hore ke mang le hore ke behwa ke eng moo.
Dikarabo tsa bahlahlobuwa di tla shejwa.
- 1.4 Ditoropong moo ba bang ba dulang teng sena se ke ke sa etsahala le ho etsahala kaha ho na le mabota a malelele le diheke tse dulang di kwetswe ntle le ha ka phoso ho ka se notlelwe heke le menyako ebe motho o a kena. Ke moo ho ka tobetswang motjhini o letsetsang bahlanka ba tshireletso kapa motho a ka ipata / a baleha a tswa ka monyako o mong ho kopa thuso kante. E mong a ka hweletsa ho leka ho kopa thuso. Makeisheneng a mang motho a ka tshoha a hweletsa a kope thuso kapa a lwantsha motho enwa ya sa tsejweng. **Dikarabo tsa bahlahlobuwa di tla shejwa.**
- 1.5 Mmatebo hanghang o ile a hopola kgaitsemi ya hae Lesole ya nang le motlotlwana oo ho se nang motho ya dulang ho wona, mme a roma Masesi le metswalle hore ba bitse mme enwa. O ile a batlela mme enwa bodulo ha motswala wa hae Lesole. Ka lehlohonolo ba ile ba fumana Lesole a le teng mme Diseko a le siyo. Sena se ile sa mo thabisa haholo hobane hoja Diseko a ne a le teng o ne a ka nna a hanana le taba ena. Ntle le tikatiko Lesole o ile a dumella mme enwa ho dula le bona motlotlotlwanaeng oo o kante.

POTSO YA 2

Ke dumellana le ntlhakemo ena hobane ho na le diketsahalo tse totobatsang sena.

Paleng ya rona diketsahalo di etsahala motseng o moholo wa toropo. Mona ke tulo e neng e tsejwa ka lebitso la Kgutlotharo ya Lekwa mehleng eo. Ka hara kgutlotharo ena ho na le metse e kang, Sebokeng, Sharpville, Vereeniging, Vanderbijlpark le Evaton (Small Farm). Dintho tse tiisang hore tikoloho ena ke ya metsetoropong e kgolo. Toropong ena ya Vereeniging ho na le lekote la mejaho ya dipere. Mona ke hona teng moo ho ikgathollwang ka ho betjha dipere.

Mofokeng le Mmateboho

Mofokeng le moahisane wa hae ba ne ba betjha dipere le ho ya mojahong wa dipere ha o le haufi le bona ka Lekwa hoba sena ke se neng se etswa ke banna ba bangata ba dulang moo. Mofokeng jwalo ka banna ba bang ba dulang komponeng/hosetele, o ne a tlwaetse ho etela lekeisheneng mafelo a beke. Re bona sena ha a ne a etela ha Rakgadi pele a kopa mohope wa metsi hape lenyalo la hae le ile la tshwarelwa lekeisheneng ka Sontaha ha metswalle e mong wa hae. Mmateboho le Mmatakato, ba reka masela ao ba rokang mese ka wona toropong. Mese eo ba e rekisa hona moo mojahong wa dipere. Mofokeng le

Mmateboho ba ne ba na le mokgoro ka jareteng ya bona jwaloka metseng e meng hona moo ba dulang teng.

Mme

Ke hanana le ntlhakemo ena tlasa mabaka a latelang:

Mme o dutse motseng ona ya eba thuso e kgolo ho batho ba Sebokeng kaha a ile a phekola mafu/ mahloko ka tsebo ya hae ya meriana ya Sesotho e leng ntho eo metseng ena e seng e sa tsotellwe. O tswelletse pele ho phela ka tsela ya hae eo a e tlwaetseng leha a fihla sebakeng se sele. Mohlala wa sena o bonahala ha motswadi wa ngwana ya neng a tshwerwe ke kokwana a kopa tjelete ya ho isa ngwana sepetlele. Mme o ile a ruta bana ba motseng ona mesebetsi ya matshoho, ha a ka a hlajwa ke dihlolong ho etsa dintho tse sa tumang motseng oo ka lebaka la hore mohlolong o tla phoqwa ke batho kapa ba tla mo kgesa. Ke hanana le ntlakemo tlasa mabaka ao a seng a boletswe ka hodimo.

Baphetwa ba phela tikolohong e itseng, mme ha ho kamoo ba ke keng ba anngwa kapa ba hahlamelwa ke tikoloho eo ba phelang ho yona. Ka hoo he, kamano e teng pakeng tsa tikoloho le baphetwa leha e se kamehla sena se etsahala jwaloka kaha ho boletswe moqoqong o ka hodimo. **Dikarabo tsa bahlahlobuwa di tla shejwa.**

POTSO YA 3

(Ke haufi le komponeng moo Dikeledi a rekisang ditholwana teng. O ntse a bapala le metswalle ya hae diketo)

Dikeledi : Ntate! Ntate wee! (a rialo a matha kamora ntate enwa.)

Mofokeng : O bua le nna?

Dikeledi : Ee, ke, ke, ke ne ke o tshwantsha, ntate

Mofokeng : O tshwantsha nna? Bana ting ha le tshabe batho.

Dikeledi : Ke ... ke ne ke botsa hore ha o so ka o lahlehelwa ke mokotlana na?

Mofokeng : Ee, ke ne ke lahlehelwe ke mokotlana wa ka wa kwae o neng o na le makgolo a mabedi le mashome a mahlano a diponto.

Dikeledi : Ee, ke ne ke o fumane ntate.

Mofokeng : Helang banna! Na ebe ha ke lore?

Dikeledi : Ee, e teng tjelete ya hao lapeng ntate, ho Rakgadi.

(hanghang ba kena tseleng ho leba ha Rakgadi)

[Dikarabo tsa bahlahlobuwa di tla shejwa.]

POTSO YA 4

Lerato le sefoku pakeng tsa batho ba babedi ba ratanang e le sesupo sa hore motho o amohela e mong ka tsela eo a leng ka teng, ha a ahlole empa o bontsha moya wa tshwarelo le mamello. Empa hangata batho ha ba utlwisisi mantswe ana hantle kaha ba a sebedisa hore motho ya maratong a se natse dintho tse mpe tse etswang ke e mong ebile tse ka behang bophelo le polokeho ya hae kotsing. Batho ba kena dikamanong le batho ba ba hlekefetsang ka mefuta e fapaneng ya tlhekefetso ka tshepo ya hore ba tla fetoha. Paleng re bona Dikeledi a le boemong bo tshwanang le bona ha a nahana hore ke Tsekiso ya kopang ho mo nyala kamora hoba Tsekiso a etse diketso tse latelang:

Tsekiso o ile a ratana le ngwanana e mong a ntse a ratana le Dikeledi yaba Dikeledi o rera ho buisana le yena ka taba eo. Eitse ha a fihla hoseng sekolong, a nka pampitshana, a ngolla Tsekiso molaetsa o mokgutshwane o reng "ke batla ho o bona ha sekolo se tswa". A tabola pampiri, a e mena, a e kenya ka hara buka. Yare ha Tsekiso a fihla le bashemane ba bang, a mo neheletsa buka. Tsekiso a nka buka, a e bula, a ntsha pampiri hona moo pela bashemane bao, a sa pate jwalo kaha ho hlola ho etswa. A bala lengolo leo, a sa pate. Ha a qeta moo, bakeng sa hore a arabe ka mokgwa wa teng, a be a tsipela Dikeledi leihlo, a re ho yena, moo ba bang ba ntseng ba utlwa, "ho lokile, ke tla o bona ha sekolo se tswa". Tsekiso ha a ka a hlompha tumellano ya ho kopana le Dikeledi jwalo kaha ba ne ba hlophisitse ebile o mo etsa sephoqo hobane o ile a mo emela ho fihlela a ba a iponela hore ha a tle. Ka le hlahlamang hoseng Labohlano, a neheletswa buka e tswa ho Tsekiso. O ne a nahana hore ke ditaba tse monate tse tla mo tshedisa empa a kopana le mantswe a senyesemane a reng, *the silver cup is broken*.

Ketso ya bobedi ke ha Dikeledi a ne a thabile hoo Mpuse a ileng a hlokomela hore ho na le se mo thabisitseng mme a mmotsa yaba o mmolella taba ya ho tla ha batho ba neng ba tlo kopa mohope wa metsi bao a nahanneng hore ke ba habo Tsekiso. Mpuse ka ho thaba a hasa ditaba tsena, tsa ba tsa fihla ho monga tsona Tsekiso eo e itseng ha a di utlwa, a ya ho Dikeledi a mo tjhwatlala, a mmolella masaakokometse pela bana ba bang, a sa kgathalle maikutlo a Dikeledi.

Tlase ditaba tse boletsweng ka hodimo, Dikeledi o ne a lokela ho bona hore Tsekiso ha a mo rate hobane o mo utlwisitse bohloko ka makgetlo le hona pela bana ba bang. O ne a lokela ho lebala ka Tsekiso kgetlo la pele ha a ne a mo lahla mme o ne a tshwanela hore ebe o ile a utlwisisa hore lerato le fedile mme a kgaohane le yena. Feela, Dikeledi kaha a ntse a mo rata ke eo o nahana hore Tsekiso o batla ho mo nyala. O toboketsa sena le ha Rakgadi a mmotsa hore ho na le motho eo a nang le taba le yena. Thabo e kaalo le maikemisetso a ho nyalwa ke motho ya o hlabisitseng dihlong jwalo. Ha mantswe ana a sebediswa ho ya ka mehlala eo ho fanweng ka yona moqoqong ho kotsi haholo hobane ba bang ba a ipolaya kapa ba qetella ba nka diqeto tse sa tsitsang.

Tabeng ya Dikeledi taba ena e bonahala ka tsela e fapaneng. Ho hlahellang mona ke lerato la dintho tseo a ka di unang lenyalong lena. Dikeledi ha a ka a tloha a ratile Ntate Mofokeng. Mohlomong taba ena e ka kena feela hobane a ile a susumetswa ke maikutlo a kantle kapa a batho. Dintho tse tshwanang le ho bona Ntate Mofokeng ha a tla le dijo le ho mo patalla maeto a sekolo mohlomong tsena ke tsona dintho tse mo kgothaditseng hore a nyale Ntate Mofokeng leha a sa mo

rate mme tsena tsohle tsa mo kgothatsa hore Mofokeng o tla tseba ho mo hlokomela leha ba se ba dula mmoho.

Dikarabo tsa baithuti di tla shejwa

KAROLO YA B

DITEMA TSA KGOKAHANO TSE TELELE

POTSO YA 5

5.1 Diatikele le Dikholomo tsa dikoranta le dimakasine

Atikele e yang koranteng

Mofuta ona wa atekele o batla o fapana le boholo ba mofuta e meng e latelang sebopeliso sa selelekela, mmele le qetelo. E bonwa haholo ka tse latelang.

- E ba le *sehlooho* se matla se bileng se hohelang mahlo a mmadi, mme se fupereng mohopolo wa sehlooho wa atekele.
- Lebitso la moqolotsi wa ditaba mmoho le sebaka moo atekele e ngolletsweng hangata di hlahiswa ka mongolo o motenya ka ditlhaku tse kgolo ka hodimo ho seratswana sa pele.
- Hangata atekele ya koranta e *arolwa ka dikholomo* tse bopilweng ka *diratswana* tse kgutshwane, tse bopilweng ka dipolelo tse ka bang tharo.
- Ho ka *siuwa mola* dipakeng tsa siratswana kapa ha qalwa seratswana se setjha harenzana feela (*indented*).
- Ditaba di hlahiswa ka sebopeliso sa phiramidi e shebisitsweng tlase; ho hlahiswa ditaba le tlhahisoleseding e bohlokwahlokwa, ho theoha jwalo ho isa ho e seng bohlokwa hakaalo.
- Seratswana se lelekelang, ke ditaba tsa atekele tse kgutsufaditsweng; se tsebisa mmadi dintlha tsa bohlokwa, tse kang ho etsahala **eng**, ke **mang** ho **kae**, **neng**, **hobaneng** le hore tsohle di tla latela **jwang**.
- E be jwale ntlha kapa mohopolo ka mong o namiswa seratswaneng sa ona.
- Sehlooho se hlahela eka ha se na tshekamelo (*unbiased*) ya letho le ho sa hlahise maikutlo a mong, leha e le ntho e tsebahalang hore ha ho na tema e ka hlokoang tshekamelo. Ha ho le jwalo mmadi o lokela ho ribolla tlasa majwe ho ka bona tshekamelo. Se lokelang ho behwa pepeneng ke **dintlha** (*facts*), e seng maikutlo.
- Diatekele di ngolwa ho hlaha lehlakoreng la **mmuuwa** (*yena* kapa *bona*, *yona*, *tsona*, j,j.); Maemedi a mmui (*ke* kapa *nna*, *rona*) ha a sebediswe ho hang.
- Tshebediso ya mabitso a batho e eketsa bonnete ba ditaba tseo ho ngolwang ka tsona.

Moo batho ba qotswang kapa moo ba nehlanang ka bopaki teng, ho sebediswe *puo ya mmui* le matshwao a di-a-bulwa-di-a-kwalwa. Sena se eketsa thahasello le toboketso ya dintlha/ditaba tseo ho buuwang ka tsona. Hangata ho sebediswa dipolelo tse ho lekgethe la jwale le la nako e fetileng.

5.2 Dintlha tse lebelletsweng tsa inthaviu

Dikahare: Puisano e be pakeng tsa moithuti le baithuti ba bang.

Dipotso di hlophiswe ka bokgeleke, di hlake e le ho bitsa dikarabo tse tla nehelana ka tlhahisoleseding ka botlalo.

- Kamehla puisano e ngolwa e le ho puommui.
- Jwalo ka ha re entse puisanong e ngolwang, lebitso la sebui le ngolwe ka letsohong le letshehadi la leqephe, le latelwe ke letshwao la kgutlopedi (jk. Teboho :).

- Selelekeleng mmotsi o nehelana ka tlhahisoleseding e amanang le sepheo sa puisano. A nto tsebisa batho ba etsang inthaviu eo.
- Mmeleng mmotsi o botsa mmotsuwa dipotso tse itshetlehileng sehloohong se itseng mme mmotsuwa o araba dipotso tsena.
- Dipotso di ka nyalana le dikarabo tse hlahisitsweng pejana, mme karabo tsohle di tobe dipotso, mme di tshehetswe ka dintlha. Nehelana ka dintlha tse batsi, tse amanang le seo se botsitsweng;
- Sehalo e be se loketseng kopano ena, mme puo e be ya semmuso. O se ke wa sebedisa puo ya seterateng/e sebediswang tlasa maemo moo ho iketlilweng.
- Tlhaloso ya tlatsetso e kang ditaello tsa hore ho itseng ho etswa jwang kapa ho buuwa jwang, ho ngolwe ka masakeng.
- Ho tlole mela pakeng tsa sebui ka seng.

DITEMA TSA KGOKAHANO TSE KGUTSHWANE

POTSO YA 6

6.1 Mohlala wa ditaelo tsa ho hlokomela ntlo matsatsing a phomolo

Tsatsi le leng le le leng ka hora ya bosupa o hotetse mabone a ntlo. Ha o kena feela ka kganng ho na le plaka ya lebone la ka foreising. Dipolaka tsa mabone a ka dikamoreng tsona di pela mamati a dikamore, ha ya kitjhene yona e le pela lemati le tswelang ka ntle. Se le bale ho kwala difensetere le dikgaretene kaofela. Hotetsa le TV, eka ho na le batho tlong.

Ka hora ya leshome pele le ya robala, kgutlela hape ka tlong ho ya tima mabone, se le bale ho tima thelevishene. Siya feela lebone le kgantshitseng jarete, leo o tla le tima hoseng pele o ya mosebetsing.

Sheba dintlha tse latelang:

- Nako ya ho kgantsha mabone.
- Nako ya ho tima mabone.
- Moo dipolaka di leng teng ka diphaphusing tse tlo kgantshwa.
- Kwala le ho bula difensetere le dikgaretene.
- Bulela telebishene.
- Lebone le tla siiuwa le kgantshintswe bosiu.

6.2 Sheba dintlha tse latelang:

- Kgwedi le selemo.
- Letsatsi la mohla o rekotang/ngolang bukatsatsing/dayaring.
- Puo e bonolo feela ya ka mehla.
- Sehalo ke se tsamaelanang le diketsahalo tse ngolwang.

Matshwao kaofela: 100

KAROLO YA B DITEMA TSA KGOKAHANO

Ditaelo ho motshwayi:

- Mohlahlobuwa o lokela ho ngola ka dihlooho TSE PEDI KAROLONG ena (tema e telele le e kgutwane).
- Ha mohlahlobuwa a tswile lekoteng nehelanong etsa tsena tse latelang:
  - Mohlahlobuwa a abelwe matshwao bakeng sa dikahare ho fella kगतong ya pele feela.
  - Mohlahlobuwa a abelwe matshwao bakeng sa tshebediso ya puo ho fella kगतong ya pele feela.
  - Mohlahlobuwa a abelwe matshwao bakeng sa sebopeho ho fella kगतong ya pele feela.
  - Mohlahlobuwa a etse moralo bakeng sa ditema tsa hae.
  - Mohlahlobuwa a etse moralo bakeng sa tema ya hae: Motshwayi a lekole dintlha (mehopolo ya sehlooho le e e tshehetsang) ho bona kamoo e lebisang tlhahisong ya diratswana le tema yohle kateng.

Tataiso bakeng sa ho tshwaya:

- Sehella lentswe kapa polelo e fosahetseng mola, o be o bontshe mofuta wa phoso hodima lentswe/polelo ka ho sebedisa matshwao ana a latelang.
  - / bakeng sa ho arola mantswe a ngotsweng a kopantswe empa a lokela ho arolwa;
  - , + bakeng sa ho kopanya mantswe a arohantsweng empa a ngolwa a kopane;
  - mn** bakeng sa mongolo (*orthography*) o fosahetseng;
  - mp** bakeng sa mopeleto o fosahetseng;
  - mt** bakeng sa tshebediso ya matshwao a puo a fosahetseng kapa moo ho hlokehang letshwao la puo;
  - p** bakeng sa puo e sa sebediswang ka nepo kapa ka tshwanelo/tlwaelo;
  - ^ bakeng sa lentswe kapa karolwana ya lentswe e siilweng dipakeng tsa mantswe a mang;
  - // bakeng sa ho arola diratswana;
  - ↑↓ bakeng sa ha a lobokantse dintlha.

POTSO YA 1.5

RUBURIKI YA HO LEKANYETSA MOQOQO WA DINGOLWA SESOTHO PUO YA TLATSETSO [MATSHWAO 8]

Makgetha a ho lekanyetsa	Phihlello e babatsehang	Phihlello e supang bokgoni	Phihlello e mahareng	Phihlello ya motheo feela	Phihlello e haellang
Matshwao 4	4	3–3 ½	2–2 ½	1½	0–1
<p>DIKAHARE LE SEBOPEHO</p> <p>Kutlwisiso ya potso, botebo ba tshekatsheko ya taba (sehlooho) kutlwahalo le nnetefatso ya dintlha ho tswa paleng.</p>	<ul style="list-style-type: none"> O bontsha kutlwisiso e tebileng ya se botswang. O hlahisitse dintlha tse fapaneng tse hlwahlwa; di tshehetswa ho tswa paleng. Kutlwisiso ke e babatsehang ya mofuta wa sengolwa. 	<ul style="list-style-type: none"> O bontsha kutlwisiso mme o hlalosa se botswang ka tshwanelo. O hlahisitse dintlha tse anelang ka tsela e kgotsofatsang. O hlahisitse dintlha tse utlwahalang, empa ha se tsohle tse tiisitsweng kamoo ho lokelang. O utlwisisa mofuta wa sengolwa. 	<ul style="list-style-type: none"> O bontsha kutlwisiso e mahareng ya se botswang. O hlahisitse dintlha tse seng kae ho tshehetsa sehlooho. Tse ding tsa dintlha tse hlahisitsweng ho tshehetsa sehlooho di ntle. Tse ding tsa dintlha di tshheditswe, empa bopaki ha bo kgodise ka nako tsohle. Kutlwisiso ya motheo feela ya mofuta wa sengolwa. 	<ul style="list-style-type: none"> O bontsha kutlwisiso e sa kgotsofatseng ya se botswang. Ho batla ho se dintlha tse hlahisitsweng ho tshehetsa sehlooho. Kutlwisiso ya mofuta wa sengolwa ke e haellang. 	<ul style="list-style-type: none"> Ha a bontshe kutlwisiso ya letho ya se botswang. Dintlha tse tshehetsang ha di hlahiswe ho tswa thothokisong. Mohlalobuwa ha a utlwisisa hantle mofuta wa sengolwa.
Matshwao 4	4	3–3½	2–2½	1–1½	0–1
<p>TSHEBEDISO YA PUO LE SETAELE</p> <p>Sebopeho, nehelano le tlhophiso ya mehopollo. Tshebediso ya puo, sehalo le setaele tse sebedisitsweng.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Sebopeho se hlahisitswe ka tsela e momahaneng. Dintlha di utullotswe hantle le ho ntshetswa pele ka tsela e hlakileng. Tshebediso ya puo, sehalo le setaele ke tse butswitseng, tse susumetsang le ho nepahala. O batla o hloka diphoso tsa puo, tsa mopeleto le tsa matshwao a puo/a ho bala. 	<ul style="list-style-type: none"> Sebopeho ke se hlakileng, mme dintlha di hlahisitswe ka tsela e hlalohanyehang. Tlhahiso ya mehopollo ke e utlwisisehang. Tshebediso ya puo, sehalo le setaele di nepahetse. 	<ul style="list-style-type: none"> O hlahisitse bopaki bo seng bokae ba sebopeho. Tlhahiso ya mehopollo e a haella, ha e hlalohanyeha, mme ha e na momahano. Diphoso tsa tshebediso ya puo ha se tse kaalo, mme sehalo le setaele ha se tse loketseng. 	<ul style="list-style-type: none"> Sebopeho se bonahala se radilwe ka tsela e fosahetseng. Mehopollo ha e hlahiswe ka tsela e hlalohanyehang. Sehalo le setaele ha se tse loketseng. 	<ul style="list-style-type: none"> Moqoqo o bopehile ka tsela e fokolang. Ho na le diphoso tse ngata tsa tshebediso ya puo le setaele se fosahetseng.

POTSO YA 2

RUBURIKI YA HO LEKANYETSA MOQOQO WA DINGOLWA SESOTHO PUO YA TLATSETSO [MATSHWAO 15]

Makgetha a ho lekanyetsa	Phihlello e babatsehang	Phihlello e supang bokgoni	Phihlello e mahareng	Phihlello ya motheo feela	Phihlello e haellang
Matshwao 10	8–10	7–6	5–4	3–2	0–1
<p>DIKAHARE LE SEBOPEHO</p> <p>Kutlwisiso ya potso, botebo ba tshekatsheko ya taba (sehlooho) kutlwahalo le nnetefatso ya dintlha ho tswa paleng.</p>	<ul style="list-style-type: none"> O bontsha kutlwisiso e tebileng ya se botswang. O hlahisitse dintlha tse fapaneng tse hlwahlwa; di tshhehetswa ho tswa paleng. Kutlwisiso ke e babatsehang ya mofuta wa sengolwa. 	<ul style="list-style-type: none"> O bontsha kutlwisiso mme o hlalosa se botswang ka tshwanelo. O hlahisitse dintlha tse anelang ka tsela e kgotsofatsang. O hlahisitse dintlha tse utlwahalang, empa ha se tsohle tse tiisitsweng kamoo ho lokelang. O utlwisisa mofuta wa sengolwa. 	<ul style="list-style-type: none"> O bontsha kutlwisiso e mahareng ya se botswang. O hlahisitse dintlha tse seng kae ho tshhehetsa sehlooho. Tse ding tsa dintlha tse hlahisitsweng ho tshhehetsa sehlooho di ntle. Tse ding tsa dintlha di tshheheditse, empa bopaki ha bo kgodise ka nako tsohle. Kutlwisiso ya motheo feela ya mofuta wa sengolwa. 	<ul style="list-style-type: none"> O bontsha kutlwisiso e sa kgotsofatseng ya se botswang. Ho batla ho se dintlha tse hlahisitsweng ho tshhehetsa sehlooho. Kutlwisiso ya mofuta wa sengolwa ke e haellang. 	<ul style="list-style-type: none"> Ha a bontshe kutlwisiso ya letho ya se botswang. Dintlha tse tshhehetsang ha di hlahiswe ho tswamofuteng wa sengolwa. Mohlalobuwa ha a utlwisisa hantle mofuta wa sengolwa.
Matshwao 5	4–5	3–3 ½	2–2 ½	1–1½	0–1
<p>TSHEBEDISO YA PUO LE SETAELE</p> <p>Sebopelo, nehelano le tlhophiso ya mehopollo. Tshebediso ya puo, sehalo le setaele tse sebedisitsweng.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Sebopelo se hlahisitswe ka tsela e momahaneng. Dintlha di utullotswe hantle le ho ntshetswa pele ka tsela e hlakileng. Tshebediso ya puo, sehalo le setaele ke tse butswitseng, tse susumetsang le ho nepahala. O batla o hloka diphoso tsa puo, tsa mopeleto le tsa matshwao a puo/a ho bala. 	<ul style="list-style-type: none"> Sebopelo ke se hlakileng, mme dintlha di hlahisitswe ka tsela e hlalohanyehang. Tlhahiso ya mehopollo ke e utlwisisehang. Tshebediso ya puo, sehalo le setaele di nepahetse. 	<ul style="list-style-type: none"> O hlahisitse bopaki bo seng bokae ba sebopelo. Tlhahiso ya mehopollo e a haella, ha e hlalohanyehe, mme ha e na momahano. Diphoso tsa tshebediso ya puo ha se tse kaalo, mme sehalo le setaele ha se tse loketseng. 	<ul style="list-style-type: none"> Sebopelo se bonahala se radilwe ka tsela e fosahetseng. Mehopollo ha e hlahiswe ka tsela e hlalohanyehang. Sehalo le setaele ha se tse loketseng. 	<ul style="list-style-type: none"> Moqoqo o bopehile ka tsela e fokolang. Ho na le diphoso tse ngata tsa tshebediso ya puo le setaele se fosahetseng.

POTSO YA 3

RUBURIKI YA HO LEKANYETSA MOQOQO WA DINGOLWA SESOTHO PUO YA TLATSETSO [MATSHWAO 10]

Makgetha a ho lekanyetsa	Phihlello e babatsehang	Phihlello e supang bokgoni	Phihlello e mahareng	Phihlello ya motheo feela	Phihlello e haellang
Matshwao 5	4–5	3–3½	2–2½	2 ½	0–1
<p>DIKAHARE LE SEBOPEHO</p> <p>Kutlwisiso ya potso, botebo ba tshekatsheko ya taba (sehlooho) kutlwahalo le nnetefatso ya dintlha ho tswa paleng.</p>	<ul style="list-style-type: none"> O bontsha kutlwisiso e tebileng ya se botswang. O hlahisitse dintlha tse fapaneng tse hlwahlwa; di tshhehetswa ho tswa paleng. Kutlwisiso ke e babatsehang ya mofuta wa sengolwa. 	<ul style="list-style-type: none"> O bontsha kutlwisiso mme o hlalosa se botswang ka tshwanelo. O hlahisitse dintlha tse anelang ka tsela e kgotsofatsang. O hlahisitse dintlha tse utlwahalang, empa ha se tsohle tse tiisitweng kamoo ho lokelang. O utlwisisa mofuta wa sengolwa. 	<ul style="list-style-type: none"> O bontsha kutlwisiso e mahareng ya se botswang. O hlahisitse dintlha tse seng kae ho tshhehetsa sehlooho. Tse ding tsa dintlha tse hlahisitweng ho tshhehetsa sehlooho di ntle. Tse ding tsa dintlha di tshheditswe, empa bopaki ha bo kgodise ka nako tsohle. Kutlwisiso ya motheo feela ya mofuta wa sengolwa. 	<ul style="list-style-type: none"> O bontsha kutlwisiso e sa kgotsofatseng ya se botswang. Ho batla ho se dintlha tse hlahisitweng ho tshhehetsa sehlooho. Kutlwisiso ya mofuta wa sengolwa ke e haellang. 	<ul style="list-style-type: none"> Ha a bontshe kutlwisiso ya letho ya se botswang. Dintlha tse tshhehetsang ha di hlahiswe ho tswa mofuteng wa sengolwa. Mohlalobuwa ha a utlwisisa hantle mofuta wa sengolwa.
Matshwao 5	4–5	3–3 ½	2–2 ½	1–1½	0–1
<p>TSHEBEDISO YA PUO LE SETAELE</p> <p>Sebopeho, nehelano le tihophiso ya mehopolo. Tshebediso ya puo, sehalo le setaele tse sebedisitweng.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Sebopeho se hlahisitse ka tsela e momahaneng. Dintlha di utullotswe hantle le ho ntshetswa pele ka tsela e hlakileng. Tshebediso ya puo, sehalo le setaele ke tse butswitseng, tse susumetsang le ho nepahala. O batla o hloka diphoso tsa puo, tsa mopeleto le tsa matshwao a puo/a ho bala. 	<ul style="list-style-type: none"> Sebopeho ke se hlakileng, mme dintlha di hlahisitse ka tsela e hlalohanyehang. Tlhahiso ya mehopolo ke e utlwisisehang. Tshebediso ya puo, sehalo le setaele di nepahetse. 	<ul style="list-style-type: none"> O hlahisitse bopaki bo seng bokae ba sebopeho. Tlhahiso ya mehopolo e a haella, ha e hlalohanyehe, mme ha e na momahano. Diphoso tsa tshebediso ya puo ha se tse kaalo, mme sehalo le setaele ha se tse loketseng. 	<ul style="list-style-type: none"> Sebopeho se bonahala se radilwe ka tsela e fosahetseng. Mehopolo ha e hlahiswe ka tsela e hlalohanyehang. Sehalo le setaele ha se tse loketseng. 	<ul style="list-style-type: none"> Moqoqo o bopehile ka tsela e fokolang. Ho na le diphoso tse ngata tsa tshebediso ya puo le setaele se fosahetseng.

POTSO YA 4

RUBURIKI YA HO LEKANYETSA MOQOQO WA DINGOLWA SESOTHO PUO YA TLATSETSO [MATSHWAO 20]

Makgetha a ho lekanyetsa	Phihlello e babatsehang	Phihlello e supang bokgoni	Phihlello e mahareng	Phihlello ya motheo feela	Phihlello e haellang
Matshwao 10	8–10	7–6	5–4	3–2	0–1
<p>DIKAHARE LE SEBOPEHO</p> <p>Kutlwisiso ya potso, botebo ba tshekatsheko ya taba (sehlooho) kutlwahalo le nnetefatso ya dintlha ho tswa paleng.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • O bontsha kutlwisiso e tebileng ya se botswang. • O hlahisitse dintlha tse fapaneng tse hlwahlwa; di tshhehetswa ho tswa paleng. • Kutlwisiso ke e babatsehang ya mofuta wa sengolwa. 	<ul style="list-style-type: none"> • O bontsha kutlwisiso mme o hlalosa se botswang ka tshwanelo. • O hlahisitse dintlha tse anelang ka tsela e kgotsofatsang. • O hlahisitse dintlha tse utlwahalang, empa ha se tsohle tse tiisitsweng kamoo ho lokelang. • O utlwisisa mofuta wa sengolwa. 	<ul style="list-style-type: none"> • O bontsha kutlwisiso e mahareng ya se botswang. • O hlahisitse dintlha tse seng kae ho tshhehetsa sehlooho. • Tse ding tsa dintlha tse hlahisitsweng ho tshhehetsa sehlooho di ntle. • Tse ding tsa dintlha di tshheditswe, empa bopaki ha bo kgodise ka nako tsohle. • Kutlwisiso ya motheo feela ya mofuta wa sengolwa. 	<ul style="list-style-type: none"> • O bontsha kutlwisiso e sa kgotsofatseng ya se botswang. • Ho batla ho se dintlha tse hlahisitsweng ho tshhehetsa sehlooho. • Kutlwisiso ya mofuta wa sengolwa ke e haellang. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ha a bontshe kutlwisiso ya letho ya se botswang. • Dintlha tse tshhehetsang ha di hlahiswe ho tswa mofuteng wa sengolwa. • Mohlahobuwa ha a utlwisisa hantle mofuta wa sengolwa.
Matshwao 10	8–10	7–6	5–4	3–2	0–1
<p>TSHEBEDISO YA PUO LE SETAELE</p> <p>Sebopeho, nehelano le tihophiso ya mehopollo. Tshebediso ya puo, sehalo le setaele tse sebedisitsweng.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Sebopeho se hlahisitse ka tsela e momahaneng. • Dintlha di utullotswe hantle le ho ntshetswa pele ka tsela e hlakileng. • Tshebediso ya puo, sehalo le setaele ke tse butswitseng, tse susumetsang le ho nepahala. • O batla o hloka diphoso tsa puo, tsa mopeleto le tsa matshwao a puo/a ho bala. 	<ul style="list-style-type: none"> • Sebopeho ke se hlakileng, mme dintlha di hlahisitse ka tsela e hlalohanyehang. • Tlhahiso ya mehopollo ke e utlwisisehang. • Tshebediso ya puo, sehalo le setaele di nepahetse. 	<ul style="list-style-type: none"> • O hlahisitse bopaki bo seng bokae ba sebopeho. • Tlhahiso ya mehopollo e a haella, ha e hlalohanyeha, mme ha e na momahano. • Diphoso tsa tshebediso ya puo ha se tse kaalo, mme sehalo le setaele ha se tse loketseng. 	<ul style="list-style-type: none"> • Sebopeho se bonahala se radilwe ka tsela e fosahetseng. • Mehopollo ha e hlahiswe ka tsela e hlalohanyehang. • Sehalo le setaele ha se tse loketseng. 	<ul style="list-style-type: none"> • Moqoqo o bopehile ka tsela e fokolang. • Ho na le diphoso tse ngata tsa tshebediso ya puo le setaele se fosahetseng.

POTSO YA 5

RUBURIKI YA HO LEKANYETSA MOQOQO O MOLELELE SESOTHO PUO YA TLATSETSO [MATSHWAO 30]

Makgetha a ho lekanyetsa	Phihlollo e babatsehang	Phihlollo e supang bokgoni	Phihlollo e mahareng	Phihlollo ya motheo feela	Phihlollo e haellang
Matshwao 15	12–15	11–9	8–5	4–2	0–1
<p>DIKAHARE LE SEBOPEHO</p> <p>Kutlwisiso ya potso, botebo ba tshekatsheko ya taba (sehlooho) kutlwahalo le nnetefatso ya dintlha ho tswa paleng.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • O bontsha kutlwisiso e tebileng ya se botswang. • O hlahisitse dintlha tse fapaneng tse hlwahlwa; di tshehetswa ho tswa paleng. • Kutlwisiso ke e babatsehang ya mofuta wa sengolwa. 	<ul style="list-style-type: none"> • O bontsha kutlwisiso mme o hlalosa se botswang ka tshwanelo. • O hlahisitse dintlha tse anelang ka tsela e kgotsofatsang. • O hlahisitse dintlha tse utlwahalang, empa ha se tsohle tse tiisitsweng kamoo ho lokelang. • O utlwisisa mofuta wa sengolwa. 	<ul style="list-style-type: none"> • O bontsha kutlwisiso e mahareng ya se botswang. • O hlahisitse dintlha tse seng kae ho tshehetsa sehlooho. • Tse ding tsa dintlha tse hlahisitsweng ho tshehetsa sehlooho di ntle. • Tse ding tsa dintlha di tsheditse, empa bopaki ha bo kgodise ka nako tsohle. • Kutlwisiso ya motheo feela ya mofuta wa sengolwa. 	<ul style="list-style-type: none"> • O bontsha kutlwisiso e sa kgotsofatseng ya se botswang. • Ho batla ho se dintlha tse hlahisitsweng ho tshehetsa sehlooho. • Kutlwisiso ya mofuta wa sengolwa ke e haellang. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ha a bontshe kutlwisiso ya letho ya se botswang. • Dintlha tse tshehetsang ha di hlahiswe ho tswa mofuteng wa sengolwa. • Mohlahlobuwa ha a utlwisisa hantle mofuta wa sengolwa.
Matshwao 15	12–15	11–9	8–5	4–2	0–1
<p>TSHEBEDISO YA PUO LE SETAELE</p> <p>Sebopeho, nehelano le tlhophiso ya mehopollo. Tshebediso ya puo, sehalo le setaele tse sebedisitweng.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Sebopeho se hlahisitse ka tsela e momahaneng. • Dintlha di utullotswe hantle le ho ntshetswa pele ka tsela e hlakileng. • Tshebediso ya puo, sehalo le setaele ke tse butswitseng, tse susumetsang le ho nepahala. • O batla o hloka diphoso tsa puo, tsa mopeleto le tsa matshwao a puo/a ho bala. 	<ul style="list-style-type: none"> • Sebopeho ke se hlakileng, mme dintlha di hlahisitse ka tsela e hlalohanyehang. • Tlhahiso ya mehopollo ke e utlwisisehang. • Tshebediso ya puo, sehalo le setaele di nepahetse. 	<ul style="list-style-type: none"> • O hlahisitse bopaki bo seng bokae ba sebopeho. • Tlhahiso ya mehopollo e a haella, ha e hlalohanyehe, mme ha e na momahano. • Diphoso tsa tshebediso ya puo ha se tse kaalo, mme sehalo le setaele ha se tse loketseng. 	<ul style="list-style-type: none"> • Sebopeho se bonahala se radilwe ka tsela e fosahetseng. • Mehopollo ha e hlahiswe ka tsela e hlalohanyehang. • Sehalo le setaele ha se tse loketseng. 	<ul style="list-style-type: none"> • Moqoqo o bopehile ka tsela e fokolang. • Ho na le diphoso tse ngata tsa tshebediso ya puo le setaele se fosahetseng.

POTSO YA 6

RUBURIKI YA HO LEKANYETSA MOQOQO WA DINGOLWA SESOTHO PUO YA TLATSETSO [MATSHWAO 10]

Makgetha a ho lekanyetsa	Phihlello e babatsehang	Phihlello e supang bokgoni	Phihlello e mahareng	Phihlello ya motheo feela	Phihlello e haellang
Matshwao 5	4–5	3–3 ½	2–2½	2–2 ½	0–1
<p>DIKAHARE LE SEBOPEHO</p> <p>Kutlwisiso ya potso, botebo ba tshekatsheko ya taba (sehlooho) kutlwahalo le nnetefatso ya dintlha ho tswa paleng.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • O bontsha kutlwisiso e tebileng ya se botswang. • O hlahisitse dintlha tse fapaneng tse hlwahlwa; di tshhehetswa ho tswa paleng. • Kutlwisiso ke e babatsehang ya mofuta wa sengolwa. 	<ul style="list-style-type: none"> • O bontsha kutlwisiso mme o hlalosa se botswang ka tshwanelo. • O hlahisitse dintlha tse anelang ka tsela e kgotsofatsang. • O hlahisitse dintlha tse utlwahalang, empa ha se tsohle tse tiisitsweng kamoo ho lokelang. • O utlwisisa mofuta wa sengolwa. 	<ul style="list-style-type: none"> • O bontsha kutlwisiso e mahareng ya se botswang. • O hlahisitse dintlha tse seng kae ho tshhehetsa sehlooho. • Tse ding tsa dintlha tse hlahisitsweng ho tshhehetsa sehlooho di ntle. • Tse ding tsa dintlha di tshheditswe, empa bopaki ha bo kgodise ka nako tsohle. • Kutlwisiso ya motheo feela ya mofuta wa sengolwa. 	<ul style="list-style-type: none"> • O bontsha kutlwisiso e sa kgotsofatseng ya se botswang. • Ho batla ho se dintlha tse hlahisitsweng ho tshhehetsa sehlooho. • Kutlwisiso ya mofuta wa sengolwa ke e haellang. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ha a bontshe kutlwisiso ya letho ya se botswang. • Dintlha tse tshhehetsang ha di hlahiswe ho tswa mofuteng wa sengolwa. • Mohlahobuwa ha a utlwisisa hantle mofuta wa sengolwa.
Matshwao 5	4–5	3–3 ½	2–2½	2–2 ½	0–1
<p>TSHEBEDISO YA PUO LE SETAELE</p> <p>Sebopeho, nehelano le tihophiso ya mehopolo. Tshebediso ya puo, sehalo le setaele tse sebedisitsweng.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Sebopeho se hlahisitse ka tsela e momahaneng. • Dintlha di utullotswe hantle le ho ntshetswa pele ka tsela e hlakileng. • Tshebediso ya puo, sehalo le setaele ke tse butswitseng, tse susumetsang le ho nepahala. • O batla o hloka diphoso tsa puo, tsa mopeleto le tsa matshwao a puo/a ho bala. 	<ul style="list-style-type: none"> • Sebopeho ke se hlakileng, mme dintlha di hlahisitse ka tsela e hlalohanyehang. • Tlhahiso ya mehopolo ke e utlwisisehang. • Tshebediso ya puo, sehalo le setaele di nepahetse. 	<ul style="list-style-type: none"> • O hlahisitse bopaki bo seng bokae ba sebopeho. • Tlhahiso ya mehopolo e a haella, ha e hlalohanyeha, mme ha e na momahano. • Diphoso tsa tshebediso ya puo ha se tse kaalo, mme sehalo le setaele ha se tse loketseng. 	<ul style="list-style-type: none"> • Sebopeho se bonahala se radilwe ka tsela e fosahetseng. • Mehopolo ha e hlahiswe ka tsela e hlalohanyehang. • Sehalo le setaele ha se tse loketseng. 	<ul style="list-style-type: none"> • Moqoqo o bopehile ka tsela e fokolang. • Ho na le diphoso tse ngata tsa tshebediso ya puo le setaele se fosahetseng.